

Husbygge med locklika vägar!

Före när man skulle bygga en stug-
länga eller stallänga levade man i låst
grannsam som hjälps. De som var intresse-
rade utgjör sig själv till. Någon betalning
fickes icke vid "lockläggningen", ty för detta
varskades ett stort gille efter arbes-
tets slut vilket kallades för "locklätt-
gille" eller "locklägg-gille" - man övervän-
de både denna uttal i den tanken.

För tjänsterna hade man en stel "bygge-
man" som var inred i byggnadsarbete och
utförde utförelsen av husem. samt
misskärns med till hjälp av gårdens folk,
vilka lite var för den tiden kunde utföra
mer och mindre misskärnsarbete. Tiden för

höggrundsbete var för vägen sedan vär-
arbetet undantogs och körjare vid so-
lens uppgång och slutade vid solens ned-
gång, med $1\frac{1}{2}$ timmars uppehåll för mid-
dag och middagsvila. - - -

När grunden var lagd - denna utgöres
av en stor sten i varje lön, på vilken
lades en kanten av en skl. fuktig
eller "fodutia". När man bestämt läng-
den, vilken bestämdes på en antagande,
eller efter en mätstaden, som man prä-
cisare efter nogt lyske - rättes det
upp grova stakar till väg till de skl.
"stake väggen". Dessa stakar "tafsades"
fröst i grundträsk, alltså man luggde
en tafs i stakens ena ända och fuktig

byggdes ett hål motsvarande takens
 storlek. Staken sattes ned i detta utbygg-
 na hål och kallades för att man "takskäl
 väggstaken". Man benämnde även spika stu-
 ken fast i spållvägg med grova loms-
 massmidda spika. Denna väggstake
 nådde upp till övre trälagret vilket
 kallades för "lejdor" där den även takspa-
 des eller spikades fast. På mitten i
 väggen anbrändes en annan liklar-
 tet stake som skulle hålla summor
 och styrka väggstakarna, alltså sattes
 emellan stakarna och denna del kallades
 för "lösluddet". Man indelade alltså
 väggen i två delar, och kallade detta för
 nedre vägg och övre vägg. Därefter benäm-

De man lät i såväl stakarna, cirka
4 tumms mellanrum och i dessa lät sal-
tes fjimra vilka man lezzik i stogon.
Dessa fjimra skulle vara teckantiga,
protiga eller annars kurtiga för ad
lorel lättes skulle stamma och rikta.
fusk. När detta ariskt var gjort skulle
man förska lura lura från "margelgra-
ven" i så riklig mängd som man an-
tog för att där gick ut till väggarna
för "klivning". Man lade "lös" (kaln)
vickel man lade ut sönder, lätent lura
och lade ut de detta till ett musbruk
som kallades "lörälla". De ällta bannan
luran lade man lura samman
demon och iland ved man verk med en

häst tills man fick det onskade resultatet. Denna skulle vara smidig och fet.

De bestämdes också för "lurklivningen", eller ganska förberijande då denna var ferdig och så blev fallet, olika antal lig ålfene, allt efter byggnadens storlek.

Man slog upp skil. bord, såväl utan för väggen som innan för och så bildades "kärklingslag" en kär och två framtimmor i varje lag. Kärorna skulle tillbringa de två framtimmorna med lera och vatten samt fästa upp dem under skilbet. Denna skulle hängas och läggas för bordet och vatten fästa till rätta och mjuka upp dem om den ländande under skilbet. De Framtimmer skälles sig en utom-

för och en annan för ryggen. Man tog
hvar med händerna och smek för sin-
narna med leijon man var fattig.

Jill verktyg, för de för ryggen jämn och
slät, användes en skt. "bersätta", en fyr-
kantig leirleik med en fjärr i mitten
och lätta i. På de sådant leirleikens ar-
te kunde finnas flera lag, och efter bygg-
nadens slutet och utrymme. Sedan töv-
lade även om de ut för rik och bästa såväl
fotast som vacker och det lag som ut-
märkte sig läri fick bevir. ---

Detta arkte frögiste allis under frak
och skämt och funktionen var allis
mannen överlägna, därför att de var flera
till de "smälla" för barnen och det kunde

3) de teckning
6. A

aftr ad om lemlsun vov fula i min-
nen vankades en rotig klids "levleba"
mitt för vasson vov. - - - -

Till laft lades till levings lous given
plank een beider, om staller och lagor
lades lara "gälles ärar," (långs stäm)
Takt lades en lång lalen vov detta ar-
bete utfördes mestadels ar en "uppsatak-
töskare, vilken det fanns en eller flera
i varje lag vov lade fullt upfö med
arbetet för sommaren och måste för-
tinges flera veckor i förväg. - - -

När arbetet med berkliningen var slut
ställdes ägen till lussen eller gården
till med ett "hij dundrande" berklime-
gills vilket varade en dag vov en natt.

På detta gilla vanhades mat och dryck
och det spracades inbä för beämnin.

Man budade då också bryspelen omman
vilken spelade till dansen. På detta be-
klins gille voro alla med bän för ett el-
ler annat såd medviken till vilstab.

Uade det vint någon av de fulliga med
för vilstab fingr dessa alltid något
med sig hem efter gillets slut bän b. el.
en krukla mjälk, eller en "hoga beöv,"
ett stycke flök - eller ost om de övriga
fingr låta sig väja med ett bea gille
och tuck för "klins hjälpen." - - -

När då kväten kom och man var färdig
med kväten vilstab var det till att om-
komma de beklins väggarna så ett inbä

rågn och dund fristående lucklingar.
 De klädde man väggarna med lång-
 liden, den bästa och rikaste liden
 användas till detta. Men levade kal-
 men i lagom tjocklek på väggen, m-
 efter man spikade "täckvämmar", län-
 ga kruskåpor, som skus i skogen,
 eller häftes av "gringar" som kommo
 förande med lida lass "täckvämmar" och
 "spolastia", spolstuger eller takste-
 gar, ut på lund leyden och björ ut
 till salen. Täckvämmarna spikades i
 tvåriket, och all efter om lång liden
 lades ut. Detta arbete gjorde man om-
 sorgfullt för att inte rågn och skalle
 tvinga in till berögnen och skada dem.

Mindre lussbygg, eller lussstugor:

För det minsta byggade var och en till sig själva. Hjälps kunde prästernas och de bjöds man en "luggeman", eller någon person som var hemma i stenarbets skil. "Stonkilare". Huggemannen åtföljde till till virket och det nödvändiga arbete med timran och ~~skickaren~~ stonkilaren var hemma i liggande av grästen var.

Huggemannen berättar att man byggde mindre luss för så sätt: Man byggde upp grästen till väggar och mellan ston man klintas luss så att det blev tät och så slät som möjligt. Till fönter lammades med åfving av skil. guggar i vilken insattes den kammaren och med

früster glas. Orinpa väggarna, de des-
sa kom upaf lades en grov lejälke tväs
över. Alunder denna lejälke satte man
en annan grov lejälke från golvskor
upaf för att städja vel. bän upaf
laptak. Till lapt gjorde man flak som
passade till mellan muren vel tväs-
lejälken. Detta flak gjordes på så vi-
der vel gavlur var en grov tväs en skel
ram. På denna ram ~~spändes~~ flätades
nutor av smidiga hvarle käftar.
När flaken var fridig flätade slog man
den på till en viss tjocklek vel på bå-
da sidor. Den sidan som skulle utgöra
tak i stugan stöls man slät vel så sat-
tes flaken ut för torkning i solen. När

dessa voro tackade kunde man kalla
 den släta sidan samt flåsen lades
 upp över stugan. ~~De~~ Dessa flåsk skulle
 anpassas så att de lades för muren och
 lejälken. Dessa lejälken lades mest ändarna
 mest i muren och låg synlig under luf-
 tak. Den lejälken som står mitt i stugan
 för att städja den skil. luftlejälken, uppgivna
 byggsnummer var ett centum för barnen
 att leva omkring. Runt kring denna lejäl-
 ken lättnade barnen för alla möjliga upp-
 tag varför den lade två uppgifter att
 fylla. På dessa hus lades kalmtak och af-
 ta "svärlor" till "ryggning" - svärlorerna
 utgöro värtäden, vilka lades såsom samman upp-
 till "högaren". Skivsten lades somna för sidan av
 huset.

Kentt och leuakning:

Vid tiden för dessa leuaggen användes
icke nåt som kummstreck och lodstreck,
åminstone då var och en leuagge till sig
själv. Man lade en linu, sht. "snor" (streck)
som man lade stromma efter sedan man
bestämt höjden för leuak.

Sljiden leuakades på ett antagande, var-
för man lade en "sticka" och måte ~~måte~~
med för att få höjst och längst mågel
så man.

Vid näringsmannas dörren var sht "dör-
kinken" utan till. Inom till var en regel,
som sköts fram och till baka, då man
åpna och stängde inne ifrån och med
en leuak som således använding

4117

Verktyg som användas:

Nedan nämnda verktyg används till snickeri, Gg, ax, den s.k. "riddeaxen" och landsaxen, Tungsten, "konkniv", slättjärn, "stålkniv", luggjärn, borr, hootung och hammare.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Ålåkista:LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Vid vattenkransen beordrade man
sätta en ålåkista vid den sht. fördröm-
ningen. Kistan var av trä, med galler
i båda sidorna. Den sidan där ålen
skulle komma in, var med stjärnan,
hade man antagligt större galler och
på baksidan mindre galler eller stäl-
lårdsnät så att inte den fångade ålen
kunde komma ut därigenom.

Den ålåkista sattes ~~bakom~~ fram-
för den sht. fördröningen. (Vid krans-
skjutet var en fördröning där antag-
ligt en stannade och bakom denna var en
vatten skate som kunde skjutas upp och
ned och efter som man behövde vatten

kraft till kvardeljulet. Framför
ratten sköttes en acetic och litet fall
der rättes stömmak med. Nedan för
detta fall rättes ålarkistan med.

När ålen kom fram till denna
plats prästades den in i kistan av
störren och med för botten och
stammade här. Ålen gör icke annat
störren, varför den för så såd
stammade kvar. När man ville togs
bark den ål som fångats lyftes rub-
ben sköttes upp och det ratten som
samlat sig stömmade bark och
så kunde kistan togas upp och
lämnas för fångsten.